

Doba bronzová

Bronze Age

Beňov (okr. Přerov)

„Zahájí“, parc. č. 276/22.

Mladší doba bronzová. Ojedinelý artefakt. Náhodný zásah/nález.
Průzkum. Uložení nálezů: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. A30991.

Lokalizace: WGS-84: 49.40323N, 17.51911E

V roce 2023 byla panem J. Novotným poskytnuta detašovanému pracovišti Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. bronzová sekerka, nalezená na katastrálním území obce Beňov (obr. 1).

Jedná se o štíhlou a úzkou sekeru se zahroceným lalokovitým schůdkem s následujícími parametry – délka: 166 mm, šířka v místě laloků: 39 mm, šířka břitu: 43 mm. Týlní partie a partie před břitem jsou formovány kvadraticky. Od schůdku k týlu vybíhají poměrně výrazné postranní lišty. Povrch předmětu je výrazně poškozen dlouhodobým pobytem v zemědělsky obdělávané vrstvě – na těle, břitu, lalocích i týlu jsou patrné výrazné rýhy a záseky. Povrch je pokryt tyrkysovou, místně ušlechtilou patinou. Na lalocích lze pozorovat technologické nedokonalosti z výroby předmětu – bubliny; v jednom místě dokonce perforující lalok. Typologické třídění vychází ze základní práce pro moravské prostředí, kde tento typ seker spadá do IX. skupiny podle J. Říhovského (1992, 134–137). Přiřazení ke konkrétnímu typu je problematické a do jisté míry se může jevit jako subjektivní, až intuitivní (Salaš 2005a, 33), jelikož jednotlivé

typy se liší pouze metricky, případně drobnými morfologickými odchylkami ve vyklenutí boků v břítové partii. Nicméně dle níže uvedených analogií lze hodnocený artefakt přiřadit k typu 6 nebo 7. Dle pokročilého a vyvinutého tvaru schůdku a laloků je možné předmět obecně datovat do staršího stupně kultury popelnicových polí mladší doby bronzové, dle Reineckeho periodizace do stupňů BD/HA1 (Podborský 1997, 139). Nález lze kulturně přiřadit komplexu lužických popelnicových polí (severní větev). Z analogií lze uvést např. exempláře z lokality Branka nebo Podolí-Bohučovice, obě lokality z opavského okresu (Salaš 2005b, tab. 94: B, 2; 246: B, 1).

Literatura

Podborský, V. 1997: *Dějiny pravěku a rané doby dějinné*. Brno: Masarykova univerzita.

Říhovský, J. 1992: *Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren*. Prähistorische Bronzefunde, Abteilung IX(17). Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

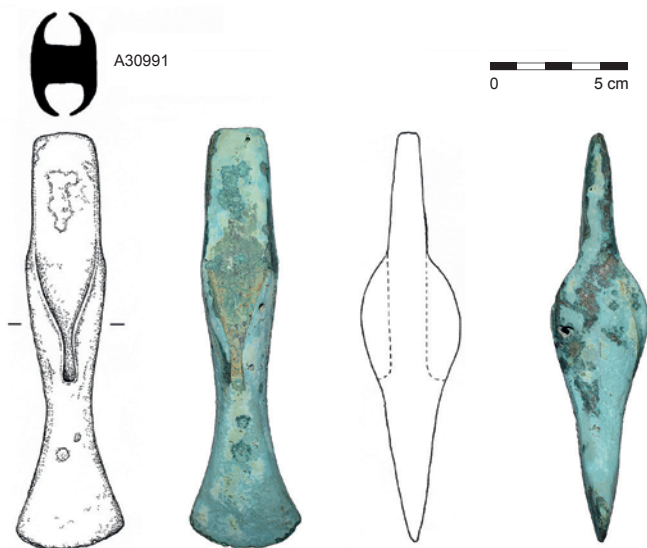
Salaš, M. 2005a: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. I. Text*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Salaš, M. 2005b: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Summary

An isolated bronze axe (Fig. 1) from the Late Bronze Age was discovered in 'Zahájí' field (Beňov cadastral area, Přerov District).

Miroslav Popelka

Obr. 1. Beňov. Bronzová sekerka se zahroceným schůdkem. Foto R. Pavelková, kresba R. Popelková, grafika M. Popelka.

Fig. 1. Beňov. Bronze axe head with a pointed stop bar. Photo by R. Pavelková, drawing by R. Popelková, graphic by M. Popelka.

Blatec (okr. Olomouc)

Kocanda; „Za Nádražím“, parc. č. 442/10, 442/12, 442/45, 442/46, 442/50, 442/51, 442/54, 442/55.

Starší doba bronzová, střední doba bronzová, kultura lužických popelnicových polí. Sídliště, hrob. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.526698541N, 17.250599461E; 49.52667336N, 17.250424073E; 49.526285012N, 17.248033651E; 49.526219583N, 17.24799707E; 49.526222555N, 17.248561812E; 49.526075855N, 17.248568516E; 49.526221263N, 17.250497601E; 49.526365283N, 17.250463679E

Záchraný archeologický výzkum na lokalitě Blatec „Za Nádražím“ probíhal v několika etapách v období mezi únorem a listopadem roku 2023. Výzkum byl vyvolán investorským záměrem výstavby 12 rodinných domů a paralelní příjezdové komunikace v rámci projektu „Bydlení Blatec“ a dalšího rodinného domu na parcele č. 442/10. Prozkoumána byla část bohaté polykulturní lokality čítající 52 objektů, s doklady osídlení ze starší a střední doby bronzové, doby římské a středověku.

Většinu zachycených objektů představovaly zásobní jámy. Jejich průměrná hloubka se pohybovala okolo 1 m, nejhlubší z nich

dosahovala až hloubky 2 m. Většinu z nich šlo na základě nalezené keramiky datovat do období únětické kultury, vzácněji pak do období věteřovské skupiny. Některé z jam neposkytly dostatečné kulturně signifikantní materiál, a bylo možné je pouze obecně zařadit do období starší až střední doby bronzové. V blízkosti starobronzových objektů bylo dále prozkoumáno šest zásobních jam s keramikou náležící mohylové kultuře a dvě jámy kultury lužických popelnicových polí.

Z prozkoumaných objektů se podařilo získat bohatý keramický inventář. Kromě keramiky byly další četnou kategorií nálezů zvířecí kosti (včetně jedné kompletní kravské lebky v objektu únětické kultury) a lastury sladkovodních škeblí (*Anodonta* spp.). Škeble jsou charakteristické převážně pro objekty ze starší doby bronzové, ojedinělé kusy byly nalezeny i v ostatních objektech. Mezi časté nálezy patří i štípaná industrie.

V rámci průzkumu plochy příjezdové komunikace byl kromě sídlištních objektů identifikován i jeden kostrový hrob. Jednalo se o pravidelnou obdélnou jámu se zaoblenými rohy o rozměrech 2,35 × 1,35 m. Hloubka jámy vůči okolní skryté ploše byla 24 cm, nad ní se nacházelo dalších 65 cm sedimentu – části kulturní vrstvy a ornice. Vzhledem k hloubce mechanické skrývky nadloží, která zasáhla i část kulturní vrstvy, není možné s jistotou určit, zda byl hrob do kulturní vrstvy zapuštěn, či jí byl až dodatečně překryt. Hrob má orientaci západ–východ.

Uvnitř hrobu se nacházela částečně zachovalá kostra, uložená na pravém boku s výrazně pokrčenými nohama (obr. 2). Hlava směřovala na západ, obličej hleděl na jih. V hrobové jámě byl nalezen pouze jeden artefakt z hrobové výbavy, a to silicitové jádro na výrobu kamenné industrie. Antropologická analýza kostry zatím nebyla provedena.

Vzhledem k absenci chronologicky citlivých milodarů nelze hrob s určitostí datovat. V bezprostřední blízkosti zkoumané plochy byly ale v minulosti již objeveny kostrové hroby, datované do období kultury se šňůrovou keramikou a/nebo kultury únětické (Tajer 2001). Výzkumy zde budou v návaznosti na pokračující stavbu probíhat i v průběhu roku 2024.

Literatura

Tajer, A. 2001: *Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu*. Rkp. nálezevých zpráv, č. j. M-TX-200202396 [cit. 2024-03-12]. Uloženo: Archiv nálezevých zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-200202396>.

Obr. 2. Blatec. Blíže nedatovaný kostrový hrob. Foto V. Záhorák.

Fig. 2. Blatec. Undated inhumation grave. Photo by V. Záhorák.

Summary

In 2023, a series of archaeological excavations was conducted in ‘Za Nádražím’ field (Blatec cadastral area, Olomouc District). A part of a multi-period site with evidence of long-term occupation throughout the Bronze Age was investigated, focusing particularly on the Early Bronze Age, especially the Únětice culture and the Věteřov group. The excavation also yielded one inhumation grave. However, the grave did not contain any material that would allow it to be accurately dated (Fig. 2).

Vít Záhorák, Marek Kalábek, Radek Johančík

Blučina (okr. Brno-venkov)

„Pastviska“.

Mladší doba bronzová. Sídlště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.0616381N, 16.6656864E

Výzkum vyvolalo další rozšiřování výstavby průmyslových hal v poloze „Pastviska“. Drtivá většina nových staveb se nachází na násypěch v prostoru nivy, na velmi omezené ploše ovšem zemní práce zasáhly i zbývající prostor písčitého návrší s polykulturním pravěkým sídlištěm nově zkoumaným od roku 2013 (Geislerová, Parma eds. 2018, 193–194). V roce 2023 se podařilo prozkoumat dva zahloubené objekty z mladší doby bronzové a provést systematickou prospekci zbytku kulturní vrstvy s detektory kovů.

Literatura

Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2018: *Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Summary

Another part of the long-excavated settlement from the Late Bronze Age was examined in ‘Pastviska’ field (Blučina cadastral area, Brno-Country District).

David Parma

Boskovice (okr. Blansko)

Hradský kopec.

Kultura popelnicových polí. Depot. Průzkum detektorem kovu.

Uložení nálezů: Muzeum regionu Boskovicka, p. o.

Lokalizace: Nepublikováno z důvodu ochrany lokality

Prostor Hradského kopce představuje dominantu Boskovic nepřilíh vzdálenou od centra města. Nachází se zde jak zřícenina hradu Boskovice, tak areál pravěkého hradiska s viditelnými valy v poloze Bašta, s opodál vysunutým tělesem novověké obranné pevnosti se stejným názvem. V širším okolí hradu (kulturní památky) a Bašty dochází dlouhodobě k porušování terénu nelegální činností hledačů s detektory kovů. V roce 2015 byl v blízkosti valu hradiska objeven bronzový depot označený jako Boskovice 8. Byl složený ze šesti kusů (Jarůšková 2018a, 160; Sallaš, Jarůšková 2017, 122) a je datovaný do období existence hradiska, tedy pozdní doby bronzové. V roce 2016 a 2017 proběhly z důvodu ochrany lokality v prostoru Bašty opakované hromadné prospekce, prováděné spolupracovníky muzea s detektory, jejichž výsledkem byl především soubor munice z 15. století (Jarůšková 2018b, 206). V následujících letech byly nelegální